

[Anker Lau.]

betydning for selve reguleringen af produktion og forbrug, selvom vi herhjemme på de vigtigste områder via priskontrollen har indrettet os i den onde cirkels tegn.

Det bliver også nødvendigt, at jeg siger noget om genanskaffelsesprisen i forbindelse med produktionspriserne og rationaliseringen. Det er jo ikke alene for vareomsætningen, at denne særlig har interesse, men også for produktionen. Det må tillades produktionen at få sådanne priser, at man får de penge ind, som er nødvendige i det nye prisniveau, for at produktionsapparatet kan blive fornyet, efterhånden som det forældes. Det er uretfærdigt, hvis dette ikke er tilfældet. Lad os tage et eksempel: hvis en mand ejer en virksomhed, som det i 1939 kostede 100 000 kr. at få indrettet, ville i det nuværende prisniveau de pågældende maskiner og inventar sikkert koste, skal vi sige, 250 000 kr. Hvis han da ikke, når anlægget er forældet, har fået lov til at tjene så meget, at der til fornyelsen er 250 000 kr., men kun de 100 000, svarende til den gamle værdi, ja, hvor får han så de resterende 150 000 fra? Og må han belaste varernes pris med både anskaffelsen af det nye anlæg og forrentningen af det lån, han er nødt til at optage? — hvis det overhovedet er muligt for ham at optage et sådant lån.

Hertil kommer, at hvis man ikke tillader erhvervslivet at indtjene de beløb, fornyelsen koster, så er pengene simpelthen ikke tilstede i samfundet, så kan de kun lånes. Det er nemlig således, at der ikke finder nævneværdig opsparing sted udenfor kredsen af selvstændige erhvervsdrivende, og hvis man hindrer disse i at henlægge fornøden kapital, vil opsparingen blive for lille. Det er den situation, vi er i i dag, hvor vi er kommet ind på statsfinansiering med efterfølgende inflation; og også for den ungdom, som hvert eneste år skal i gang med en større eller mindre virksomhed, har dette problem om driftskapitalen meget stor betydning og er et brændende spørgsmål i en lang række praktiske forhold i øjeblikket.

Endvidere er det da klart, at hvis man ikke anvender genanskaffelsesprisen både for varer og for produktionsanlæg, finder der en opspisning af realværdien sted, idet handelen og produktionen mister reel driftskapital, hver gang prisen stiger, uden at genanskaffelsesprincippet er anvendt. Udover den således øvede uret medfører det et for stort forbrug, og dette er en anden af de store fejl, vi i øjeblikket kæmper med. Jeg synes, man bør tænke over, om man ikke

burde holde op med at lade den ene foranstaltning modarbejde den anden. Vi vil antagelig i den nærmeste tid komme til at stå overfor at skulle formindske købekraften og forbruget ved finanspolitiske foranstaltninger, og så er det da fuldkommen urimeligt i samme åndedræt at føre en prispolitik, der tvinger til et forbrug af formue og realværdier og dermed et i almindelighed øget forbrug. Vi mener, at priskontrollen skal være effektiv; men den må føres efter principper, der ikke medvirker til at bringe landet ud i større uføre, end det er i forvejen.

Jeg vil tillade mig at nævne en sag, som iøvrigt også den ærede socialdemokratiske ordfører hr. Lars P. Jensen var inde på, nemlig spørgsmålet om mærkevarer og priskontrolrådets ret til at gribe ind på dette punkt med krav om anmeldelse og avanceberegning. Det blev rejst i sin tid på foranledning af radiobranchen, men har, som også det ærede medlem hr. Lars P. Jensen nævnte, principiel betydning for store dele af erhvervslivet. Jeg tror imidlertid, at det ærede medlem i nogen grad har misforstået den sag, der foreligger.

Jeg er ikke ubetinget tilhænger af begrebet mærkevarer, men det er nu engang et af de problemer, vi har indenfor erhvervslivet, og når der indenfor en branche er den fornødne konkurrence mellem mange forskellige mærker, som tilfældet var i radiobranchen, må det være konkurrencen, varemængden og de enkelte omsætningsleds frie stilling, der er afgørende for, om priskontrolrådet kan gribe ind eller ikke. Ankenævnet og den tidligere handelsminister har siden sidste år haft lejlighed til at tage stilling til dette spørgsmål og er gået imod prisdirektoratet, men ikke desto mindre hævdes det, at dette ikke var en principiel afgørelse, idet den sag, der var forelagt ankenævnet, var af speciel karakter.

Jeg forsøgte sidste år at få § 11 rettet, således at der blev klarhed på dette område, og jeg henstiller nu til den nye højtærede handelsminister, at han viser sig lidt mere forhandlingsvenlig på dette område, end hans forgænger var, når sagen kommer for i udvalget.

Man vil af disse bemærkninger have forstået, at jeg ser med stor betænkelighed på den fortolkning af loven, som priskontrolrådet nu giver udtryk for. Jeg er ikke blind for de vanskeligheder, vi er inde i med hensyn til prisudviklingen, men det tjener ikke noget godt formål i disse genopbygnings-tider at skabe nye vanskeligheder for er-